

Armoedebelaid gemeente Gemert-Bakel 2019-2022
Lokaal Beleidsplan Schuldhulpverlening 2019-2022
Beleidsplan schuldhulpverlening Peelgemeenten 2019-2022

Nota van advies

**College van burgemeesters en wethouders
Gemert-Bakel, 17 oktober 2019**

Het college van B&W Gemert-Bakel heeft op 8 oktober 2019 besloten om het lokaal beleidsplan schuldhulpverlening, het armoedebeleid Gemert-Bakel en het beleidsplan schuldhulpverlening van de Peelgemeenten (allen over de periode 2019-2022) ter vaststelling voor te leggen aan de raad.

Het college heeft de adviesgroep Sociaal Domein en de Cliëntenraad Werk en Inkomen na 8 oktober verzocht om formeel advies uit te brengen op de lokale beleidsplannen armoede en schuldhulpverlening. In het voortraject zijn beide organen overigens al betrokken bij de totstandkoming van beide beleidsstukken.

Het adviestraject ten aanzien van het regionale beleidsplan schuldhulpverlening van de Peelgemeenten is georganiseerd door de Peelgemeenten en heeft al eerder geleid tot een positief advies. Dat advies is reeds toegevoegd aan de stukken naar de raad..

Adviezen

Het college heeft van de Cliëntenraad twee adviezen ontvangen, een op het lokale armoedebeleid en een op het lokale schuldenbeleid.

Daarnaast heeft zij advies ontvangen van het adviesgroep Sociaal Domein gericht op beide beleidsplannen.

De adviezen zijn samengevat in deze nota en voorzien van een reactie van het college van B&W. Daarbij is aangegeven in hoeverre de adviezen hebben geleid tot wijziging van het beleidsplan dat voorgelegd wordt aan de gemeenteraad van 7 november.

De Adviesgroep Sociaal Domein en de Cliëntenraad Werk en Inkomen worden na vaststelling van het nieuwe armoedebeleid en het beleid schuldhulpverlening geïnformeerd over de reactie van het college op deze adviezen.

Adviezen

Een overzicht van de adviezen evenals een kopie van de adviezen, zijn opgenomen als bijlagen.

1. Advies Cliëntenraad Werk en Inkomen concept Armoedebeleid Gemert-Bakel 2019-2022

Samenvatting advies

In algemene zin is de Cliëntenraad blij met de nieuwe beleidsvoornemens zoals benoemd. Zij zien dit als verbetering van beleid. Ze geven daarnaast nog een aantal opmerkingen/adviezen die we hieronder de revue laten passeren.

Advies

De cliëntenraad constateert dat er een spanning zit op de voornemens dat 'niemand tussen wal en schip valt', maar dat de uitvoering moet plaats vinden binnen taakstellende budgetten.

Reactie

De gemeente werkt samen met andere professionele partners aan een sluitende keten van maatschappelijke dienstverlening. Het klopt dat de inhoudelijke- en financiële kaders daarvoor door de gemeente worden gesteld. Ook functioneert de gemeente als vangnet en bewaakt zij dat niemand buiten de boot valt. Als dat toch dreigt te gebeuren zetten we steviger in op de afspraken met onze partners en kijken we opnieuw wat er nodig is. De partners hebben de deskundigheid waarop integrale hulp het best kan worden georganiseerd rondom cliënten. Als zaken niet uitvoerbaar blijken binnen de inhoudelijke- en financiële kaders dan wordt de partner gevraagd om een voorstel tot inhoudelijke aanpassing.

Dit advies geeft geen aanleiding tot het aanpassen van het beleid.

Advies

De CR vraagt ook om aandacht voor de burgers die niet voldoende zelfredzaam zijn en waarvoor een uitsluitend vraaggerichte aanpak niet voldoende is.

Reactie

Dat kunnen we als gemeente onderstrepen. Zeker bij ernstige financiële problemen is het bekend dat dat bij mensen zoveel stress en acute druk oplevert dat zij niet meer in staat zijn de juiste beslissing te nemen en kiezen voor korte termijnoplossingen of vervallen in passiviteit. Dat is ook de reden dat we aansluiten bij het doenvermogen van de klant en komend jaar de ambitie hebben om een plan van aanpak vroegsignalering te ontwikkelen voor inwoners met betalingsachterstanden. Onderdeel daarvan is dat proactief contact wordt opgenomen met inwoners die betalingsachterstanden hebben op twee of meer vaste lasten.

Dit advies geeft geen aanleiding tot het aanpassen van het beleid.

Advies

De Cliëntenraad onderschrijft de belangrijke rol van de dorpsondersteuner en is van mening dat de dorpsondersteuner ook voldoende kennis moet hebben van de sociale kaart en regelgeving, zodat doorverwijzing tot een minimum wordt beperkt. Voor burgers moet het helder zijn wat men van de dorpsondersteuner mag verwachten.

Reactie

Wij beamen de belangrijke rol van de dorpsondersteuners. Samen met de lokale werkgroepen zorg, de dorpsondersteuners zelf, de welzijnsinstelling en werkgever van de dorpsondersteuners –Levgroep-, vindt ook de gemeente het van essentieel belang dat inwoners de dorpsondersteuners kennen, ze bereikbaar zijn en weten wat zij van hen kunnen verwachten. Dit doen we structureel door:

- Vermelding op de website van de gemeente, de dorpen en de Levgroep
- Vermelding op de sociale kaart Wegwijzergemertbakel.nl
- Directe doorverwijzing van ons Klantcontactcentrum.

Incidenteel en regelmatig worden alle contactgegevens vermeld in het Gemerts Nieuwsblad. De dorpsondersteuners zijn in dienst van de Levgroep. De Levgroep heeft opleidingsbudget voor de dorpsondersteuners. Daarnaast ontvangen de dorpsondersteuners regelmatig actuele informatie over ontwikkelingen in het sociale domein. Tot slot blijkt uit het cliënttevredenheidsonderzoek dat de tevredenheid over (het functioneren van) de dorpsondersteuners hoog scoort. De dorpsondersteuner kan helaas niet van elke regelgeving op het terrein van de jeugdwet, WMO en participatiewet of schuldhulpverlening specifiek op de hoogte zijn en zal dus ook moeten doorverwijzen voor specifieke vragen over armoede en schulden naar de LEV groep (voor sociaal raadsliedenwerk, pas vooruit, thuisadministratie of formulierensprekuren), het wekelijks financieel inloopsprekuren en de schuldhulpverleners. Door de schaamte op armoede en schulden lijkt het dat inwoners niet snel met financiële problemen naar de dorpsondersteuner zullen toe stappen. Om die reden hebben we in het armoedebeleid een training gesprekstechnieken opgenomen ook gericht op dorpsondersteuners om dit te signaleren en bespreekbaar te maken.

Dit advies geeft geen aanleiding tot het aanpassen van het beleid.

Advies

De Cliëntenraad adviseert de gemeente om meer budget en aandacht te geven aan maatschappelijke organisaties en vrijwilligers, omdat zij volgens de CR dicht bij de burger staan en beter en goedkoper resultaat kunnen bereiken. Ook wordt gesteld dat deze maatschappelijke organisaties op dit moment nog nauwelijks betrokken zijn bij de vroegsignalering.

Reactie

We zijn het eens dat maatschappelijke organisaties en vrijwilligers erg van belang zijn bij het realiseren van resultaten in het Sociaal Domein. De gemeente herkent zich echter niet in het feit dat de gemeente daar onvoldoende budget en aandacht aan geeft. De gemeente werkt nauw samen met diverse maatschappelijke organisaties en faciliteren projecten en initiatieven ook financieel. Projecten als stille armoede bij ouderen en agrariërs (nieuw armoedebeleid), trainingen 'herkennen en doorverwijzen armoede en laaggeletterdheid' komen ook voort uit dergelijke contacten. Deze trainingen worden ook gefinancierd uit middelen van de gemeente. Tot slot wordt de scholing en waardering van vrijwilligers die worden ingezet door de LEV groep door de gemeente gefinancierd.

Dit advies geeft geen aanleiding tot het aanpassen van het beleid.

De opmerking die de Cliëntenraad maakt over de rol van het voortgezet onderwijs in de Taskforce Kinderen in Armoede kunnen we als college niet onderschrijven. Het commanderijcollege is een gewaardeerd lid van de Taskforce en heeft diverse ambities geformuleerd om meer kinderen in armoede te kunnen helpen. Acties die om welke reden vastlopen worden in de Taskforce besproken en opgepakt. Dat geldt ook voor het voortgezet onderwijs.

Dit advies geeft geen aanleiding tot het aanpassen van het beleid.

Advies

De Cliëntenraad geeft het advies om inwoners met financiële problemen de mogelijkheid te bieden contact op te nemen met een andere dorpsondersteuner als die uit het eigen dorp. De reden is dat er schaamte is en de eigen dorpsondersteuner als te nabij wordt ervaren.

Reactie

Onze reactie daarop is dat dorpsondersteuners vertrouwenspersonen zijn die de privacyregels nauwkeurig respecteren. Daar wordt ook op gestuurd. Wij herkennen het beeld dat een dorpsondersteuner uit de buurt als te nabij ervaren wordt. Het is ook geen plicht om bij één bepaalde dorpsondersteuner aan te kloppen. Iedereen kan contact opnemen met een dorpsondersteuner die hij of zij prettiger vindt. Het is dan wel goed om uit te leggen waarom je niet contact zoekt met de dorpsondersteuner uit de eigen wijk of dorp.

Dit advies geeft geen aanleiding tot het aanpassen van het beleid.

Advies

Als laatste brengt de Clientenraad het effect van de kostendelersnorm onder de aandacht. Dat zou volgens hen een armoedeval veroorzaken bij alleenstaande bijstandhouders en een kanteling veroorzaken van gezinsverhoudingen.

Reactie

De kostendelersnorm is een landelijke regeling (Participatiewet) waarop we als gemeente geen invloed hebben. Bij de kostendelersnorm wordt het inwonende minderjarige kind dat zelf inkomsten ontvangt, hetzij uit een bijstandsuitkering, of uit loondienst, geacht bij te dragen in de huishoudelijke kosten/levensonderhoud tot een bepaald bedrag, een soort van kostgeld. Dit is een vaststaand bedrag dat gebaseerd is op de uitkering van de ouder, niet op de inkomsten van het kind. Verdient een kind bijvoorbeeld 3000 euro netto per maand, dan is dezelfde kostendelersnorm van kracht als wanneer het inwonende kind een bijstandsuitkering ontvangt. Op deze manier beschermt de Participatiewet de inkomsten van het inwonende kind en wordt het kind nooit financieel verantwoordelijk gehouden voor de uitkering van de ouder. We onderschrijven de opmerking over de kanteling van gezinsverhoudingen dan ook niet.

Dit advies geeft geen aanleiding tot het aanpassen van het beleid.

2. Advies Cliëntenraad Werk en Inkomen concept lokaal beleidsplan schuldhulpverlening 2019-2022

Advies

De Cliëntenraad adviseert nader te onderzoeken waarom klanten trajecten van schuldhulpverlening hebben afgesloten.

Reactie

We hebben geen aanleiding om te denken dat mensen stoppen met SHV omdat ze ontevreden of teleurgesteld zijn. Over het algemeen horen wij positieve reacties. Uw suggestie volgen wij graag op. We gaan in de komende rapportages nader onderzoeken wat de reden is waarom klanten het traject van schuldhulpverlening afsluiten. We gaan daarop sturen in de rapportages.

Dit advies geeft geen aanleiding tot het aanpassen van het beleid

Advies

De Cliëntenraad adviseert de bewoners met meerdere betalingsachterstanden direct en persoonlijk te benaderen.

Reactie

Dat hebben we als zodanig ook mee genomen in de ambities voor schuldhulpverlening. In 2020 ontwikkelen we een plan van aanpak vroegsignalering waar het pro-actief bezoeken van inwoners met meerdere betalingsachterstanden integraal onderdeel van uitmaakt.

Dit advies geeft geen aanleiding tot het aanpassen van het beleid

Advies

De Cliëntenraad adviseert een werkwijze naar voorbeeld van Grip Op Schuld in Deurne, waarbij u met name refereert aan de inzet van vrijwilligers, het integraal werken (met maatschappelijk werk, verslavingsklinieken etc) en het voorkomen van instroom in bewindvoering wanneer dat niet noodzakelijk is.

Reactie

De gemeente is bekend met Grip Op Schuld en heeft waardering voor de wijze waarop Deurne het traject hebben ingericht. Wij menen echter dat wij met de huidige lokale inrichting van de financiële dienstverlening en schuldhulpverlening een hoge kwaliteit en integraliteit leveren. Hierin wordt nauw samen gewerkt met de professionals en vrijwilligers van de LEV groep (Maatschappelijk werk, Pas Vooruit, Sociaal Raadsliedenwerk, de thuisadministratie, hulp bij invullen van formulieren) en met de professionals in het sociaal domein. Schuldenproblematiek wordt altijd in de brede context beoordeeld. Daar waar nodig wordt extra hulp ingeschakeld. De regie op de totaalaanpak wordt gevoerd door de schuldhulpverleners.

Dit advies geeft geen aanleiding tot het aanpassen van het beleid

Advies

De cliëntenraad vraagt de gemeente om vrijwilligers die inwoners ondersteunen bij financiële problemen en schulden te omarmen en in te zetten.

Reactie

Vrijwilligers die een rol (willen) spelen op dit terrein worden door de gemeente omarmt. De uitvoerende instantie van veel financiële dienstverlening is de LEV. De gemeente faciliteert de LEV groep bij het waarderen en scholen van vrijwilligers. De LEV groep trekt hiervoor zelf vrijwilligers aan. Ook de Zorgcoöperatie Gemert heeft vrijwilligers die ingezet kunnen worden bij signalering en ondersteuning igv financiële problemen.

Dit advies geeft geen aanleiding tot het aanpassen van het beleid

Advies

De Cliëntenraad adviseert de gemeente om na te gaan in hoeverre het onderwijs nog nadrukkelijker een rol kan spelen als vindplaats voor kinderen in armoede.

Reactie

De gemeente is het hier helemaal met eens. Dat is dan ook de reden dat de scholen en ook de consultatiebureaus betrokken zijn bij de Taskforce Kinderen in Armoede en ook als vindplaats zijn benaderd zijn voor de workshops 'herkennen en doorverwijzen van armoede en laaggeletterden' wat het Taalhuis en de Stichting Leergeld gezamenlijk aanbiedt.

Dit advies geeft geen aanleiding tot het aanpassen van het beleid

3. Advies Adviesgroep Sociaal Domein bij het Armoedebelief Gemert-Bakel 2019-2022 en het lokaal beleidsplan schuldhulpverlening 2019-2022

Samenvatting advies

De adviesgroep Sociaal Domein spreekt allereerst haar dank uit voor het feit dat zij al bij het creatieproces van beide beleidsplannen door de regisseur participatie betrokken zijn en daarmee hebben kunnen bijdragen aan de kwaliteit van de beleidsplannen en dat een aantal wensen al zijn verwerkt in de voorliggende beleidsplannen. De adviesgroep ondersteunt het uitgangspunt om de nadruk te leggen op preventie en vroegsignalering. Vervolgens maken zij een aantal adviezen/opmerkingen die we hieronder de revue laten passeren.

Advies

De adviesgroep mist in de beleidsplannen de ambitie om als gemeente daadwerkelijk samen te werken met de maatschappelijke organisaties.

Reactie

De gemeente heeft deze ambitie niet mee genomen omdat dit al *core business* is. Ook in de beleidsplannen armoede en schulden wordt diverse keren aangegeven hoe we als gemeente en professionals met maatschappelijke partners en vrijwilligers samen werken aan het aanpakken van de armoede en schulden. Voorbeelden zijn de taskforce Kinderen in Armoede, de projecten stille armoede en de pilot rondom agrariërs, maar ook in de thuisadministratie, de formulierenbrigade en de taalmaatjes. Dat wordt uitgevoerd door vrijwilligers, onder begeleiding van de LEV groep. Tot slot wordt in de vroegsignalering gewerkt met huisartsen, scholen en cliëntondersteuners.

Dit advies geeft geen aanleiding tot het aanpassen van het beleid

Advies

De adviesgroep adviseert expliciet aandacht te geven aan preventie van armoede bij kinderen, jongeren en statushouders.

Reactie

Deze prioritaire doelgroepen zijn al benoemd in het armoedebeleid. Op deze groepen worden diverse acties uitgezet om financiële problemen en schulden te voorkomen. Dat geldt daarnaast ook nog voor laaggeletterden en ZZP'ers. In het nieuwe beleid zijn daar ouderen en agrariërs aan toegevoegd.

Dit advies geeft geen aanleiding tot het aanpassen van het beleid

Advies

De adviesgroep vraagt om meer inzicht in het effect, de resultaten en de efficiency van de inspanningen van Senzer voor de gemeente Gemert-Bakel.

Reactie

Als gemeente ontvangen wij diverse rapportages van Senzer, namelijk maandrapportages (over in – en uitstroom), kwartaalrapportages en de jaarrapportages. Met uitzondering van de maandrapportages zijn deze rapportages Senzer-breed. Tot slot wordt er elk jaar een ondernemingsplan gemaakt. Op de resultaten en kwaliteit van de inzet van Senzer wordt gestuurd door het college en de raad. De adviesgroep Sociaal Domein kan hiervan kennis nemen en wanneer daar behoefte aan is een nadere toelichting vragen.

Dit advies geeft geen aanleiding tot het aanpassen van het beleid

Advies

De adviesgroep wil een jaarlijks gesprek in het kader van monitoring, evaluatie en bijstelling van beleid en vragen de gemeente jaarlijks verslag te doen van de voortgang, resultaten en zorgpunten naar aanleiding van (kwartaal)rapportages van samenwerkingspartners (LEV, Lumens, Senzer, Peelgemeenten) en de regulier P&C cyclus van het Sociaal Domein.

Reactie

Het Sociaal Domein kent een eigen teamplan en rapporteert de raad over de voortgang. De adviesgroep Sociaal Domein kan hiervan kennis nemen en wanneer daar behoefte aan is een gesprek aanvragen.

Dit advies geeft geen aanleiding tot het aanpassen van het beleid

Advies

De adviesgroep geeft aan het integraal denken in de beleidsstukken te missen. Er wordt volgens hen geen relatie gelegd met de extra kosten die mensen in armoede maken in het sociaal domein en er wordt geen relatie gelegd met eenzaamheid in relatie tot armoede.

Reactie

De gemeente is zich zeer bewust van de gevolgen op eenzaamheid, psychische en fysieke problemen van mensen die in financiële problemen zitten en de maatschappelijke kosten waarmee dat gepaard gaat. In de financiële paragraaf van het beleid schuldhelpverlening is dat ook benoemd. Om die reden zet de gemeente in op kwalitatieve en lokale schuldhelpverlening, vroegsignalering, preventie en nieuwe projecten gericht op agrariërs en ouderen.

Dit advies geeft geen aanleiding tot het aanpassen van het beleid